

Acésta f6ia ese
cate 3 c6le pe luna
si costa 2 fiorini v. a.
pentru membrii aso-
ciatiunei, 6ra pentru
nemembrii 3 fr.
Pentru strainatate
1 galben cu porto
postei.

TRANSILVANI'A.

F6i'a Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana
si cultur'a poporului romanu.

Abonamentul se
face numai pe cate
1 anu intregu.
Se abon6dia la Comi-
tetulu asociatiunei in
Sibiu, s6u prin posta
s6u prin domnii co-
lectori.

Nr. 22.

Brasiovu 15. Novembre 1875.

Anulu VIII.

Sumariu: Elogiu, rostitu la mormentulu fericitului candu-va br. Lad. Vas. Popu. (Fine). — Baseric'a roman6sca in lupt'a cu reformatiunea. — Documente historice din 1848 et 1849. (Urmare). — Conspectu despre stipendiatii asoc. trans. — Unele sciri dela soc. acad. rom. — Populatiunea dein t6ta lumea dupa datele cele mai noue. — Concursu.

ELOGIU,

rostitu dupa parastasulu celebratu cu ocasiunea adun. gener. a asociat. rom. trans. in Reghinu, la mormentulu fericitului candu-va br. Lad. Vas. Popu.

(Fine.)

Iertare, on. ad., pentru digresiunea mai lunga, cu carea vrui a invederá, cátu de multu avemu de multiamitu mariloru nostri anteseemnani ai redesteptarei cá si ai literaturai nationali de pre la finea seclului trecutú si inceputulu celui de facia! Cátu de multu chiaru si acelui pré demnu canonicu, acelorú venerandi protopopi, acelorú zelosi profesori blasiani, intre eli si tenerulu si simpaticulu Lad. V. Popu, si acelorú inflacarati juni clerici, cari sub velulu memoratului procesu cutediara inca pre atunci,

„... candu Romanulu nu vedea lumina,
candu simtiulu libertatei erá ucidiatoriu,“ *)

cutediara cu riscarea pusetiunei si a intregu venitoriului lorú, asecuratu sie cu crunta sud6rea a atáti ani de studiu si abnegatiune, a arboré susu in vederea natiunilorú coluocit6rie si in faci'a lumei civilizate standartulu poporului lorú batutu de s6rte si uitatu de Ddienu, standartulu nationalitatei roman6!

Ci bag-sém'a e unu destinu fatale alu nostru, cá nici unu lucru maretiú se nu-lu potemu ajunge si castigá f6ra sacrificia. 6ra pretiulu sacrificiului, ce se recerú in casulu nostru, fú nu mai pucinu decatu micu: internari pre la monastiria, destituirii dein profesoria, depuneri dein protopopia, eliminari deiu seminariu suntú pedepse, ce ori-candu si ori-unde in celi loviti de ele nimicescu adese-ori sperantiele unei vi6tia intregi; 6ra in intemplantarea n6stra una c6ta de vreo siesesprediece clerici cu c6ti-va bravi profesori in frunte, intre eli si — altu cum de archiereulu seu cá si de toti amatulu — L. V. Popu, suntú siliti a parasé Blasiulu si a luá lumea in capu.

Pasa in pace, tu mica, dara al6sa c6ta, cá si care pe rare se vediú vre-odata mai invederatu degetulu prevedintiei, cea ce ve predestinase se fiti in periodulu celu mai greu si mai incurcatu alu desvol-

tarei unui poporu, in anii trecerei lui dein m6rte la vi6tia, toti pana intr'unulu intre conducatoriú lui cei de frunte! Provedinti'a ve predestinase de duci ai lui, duci cu atátu mai folositori, cu cátu memoratulu vostru desastru numai ve intarise in convingerile v6stre romanesci, numai ve otielise poterile spiritului, numai ve fecese a ve inmultí prin imbraciosiarea altoru cariere de vi6tia tesaurulu cunoscintelorú, necesarie unoru adevirati apostoli nationali!

Intr'adeveru c6ta invetiatura preti6sa diace pre s6ma-ne pentru t6te tempurile in constanti'a si firmitatea caracterului acelorú juni! Eli se vedu deintr'o-data abatuti dela tient'a vocatiunei lorú, c6tra carea tinsese mai una diumatate vi6tia de omú, si nu se descorag6dia; se vedu pre sine, pentru simtiemintele lorú, notati in modu defavoritoriu chiaru acolo, unde dupa naufragiulu patitu avea se-si incerce noulu norocu insielatoriu, si totusi celi mai multi dein eli se dedica chiaru acelui studiu, acelui ramu alu vi6tiei, ce si alumintre dein caus'a referentilorú politice-sociali ale patriei concedeá numai f6rte modeste prospecte unui romanu. Si cumu nu, candu presimiulu le spunea, cá chiaru in acestu ramu, in ramulu juridicu, eli potú se ajunga cu tempu celi mai chiamati aoperatori ai strivitei lorú natiuni? Invetiati dein aceste ilustre si purure memorabili esemple, oh Romani; dara invetiati desclinitu voi, iubiti juni rom.! Invetiati, ce va se dica neclatitulu si diamantinulu caracteru anticu romanu, despre care poetulu Romei eschiamá:

„Si fractus illabatur orbis,
Inpavidum ferient ruinae.“ *)

Invetiati, cumu trebue infruntate si folosite capritio-sele intorseture ce le face r6t'a Fortunei, d6ca doriti sinceru se inaintati odata sant'a causa a natiunei, si cu ea a patriei si omenirei intregi, celu pucinu pre atátu, pre cátu o inaintara laudatii juni si coetanii lorú!

De sine se intielege, cá templamentele eramate fure punctu verticale in vi6tia lui L. V. Popu, pre carele -- dupa ce in amentitulu anu 1845 se

*) Andr. Muresianu, dein poesiele lui. Brasiovu 1862, od'a la famili'a Hurmuzachi.

*) Horatius Odar. lib. III. od. III.

inscrisese cancelistu la tabl'a reg. dein Tergulu-Muresiului si cu finea a trei ani de praxe fecese acolo censura advocatiale — furtunosulu anu 1848 lu gasi in Reghinu cá casatoritu de curendu cu Elen'a, fi'a negociatorului Ioane Olteanu dein acelasi opidu si cá addictu Temidei. De aici incolo viéti'a-i apertiene marei publicitati, si patrariulu de seclu urmatu dupa memorabilii si cu siróie de sange omenescu semnati ani ai libertatei popóreloru, in carele natiunea rom. in asta patria pre tóte terimurile viétiiei sociali fece progresu nesperatu si inainte de acea ne-mai-vediutu, nu se va poté descrie de péna rom., fóra cá acést'a se aseme ne unu locu de onóre numelui L. V. Popu. Acestu tribut se va dá numai meritului in generale recunoscutu. Pentru cá au nu scimu cu totii, cá alesu in dieceniulu si diumatatea dein urma a viétiiei lui nu fù in Transilvani'a si partile ei, unu actu, unu pasu, una misicere natiunale rom. mai de insemnatate, la care marele defantu se nu fia participatu in prim'a linia, nemidiulocitu au celu pucinu midiu locitu, cu fapt'a, cu sacrificarea, au macaru cu sfatulu.

Éra acestu sfatu érá cu atátu mai pretiosu si multu ponderatoriu, cu cátu veniá dela unu barbatu, despre carele poteamu rostí cu totii asia de suav'a vorba „alu nostru,” dela unu barbatu de caracteru si ánima rom. si totu-odata de cea mai inalta pusetiune sociale; carele, portatu intr'una forma de increderea conationaliloru sei cá si de a augustului monarchu, cá intr'unu sboru se aventá un'a dupa alt'a dela una deregatoria si demnitate de statu la alt'a. Anume dela gradulu de comisariu alu cercului Retégu, apoi de consiliariu la judecatori'a criminale dein Bistriti'a, de consiliariu la tribunalulu criminale de apelu in Sibiiu si de consiliariu la tribunalulu apelatoriu totu acolo (an. 1849. 1850, Sept. 1850, 1852); mai departe dela gradulu de consiliariu de apelu la forulu apelatoriu organisatu definitivu in Sibiiu si de consiliariu la forulu apelatoriu urbariale (1854, 1857), se inaltia pána la inaltele functiuni administrative si justitiarie de consiliariu de sectiune in ministeriulu de justitia, dupa acea de consiliariu aulicu la atunci reinfientiat'a cancelaria aulica transilvana, in fine de vicepresedinte alu guvernului ardelénu, de presedinte alu tribunalului supremu dein Ardealu, care dupa acea contopindu-se in tabl'a septemvirale séu suprem'a curte judecatorésca a Ungariei, Popu fù numitu aici presedinte de senatu (an. 1859, 1860, 1861. 1864, 1867). Toturoru acestoru le puse coróna recunóscerea servitiiloru fideli ale lui L. V. Popu de cátra maiestatea imp. reg., inaltiandu-lu la demnitatea de consiliariu intimu de statu, de cavaleru alu ordului coróniei de feru cl. II., si pre árma de baronu (1863, 1872).

Ce tempuri si cercustari mangaióse si multu promitietórie, a vedere dupa atátea secle de umilire si suferintie, ce indurá bunulu poporu rom. in asta patria pentru densu ingrata, a vedere in capulu gu-

vernului seu pre unu fiu bravu rom., sinceru iubitu pentru fidelitate-i de cátra natiunea sa, in gradulu supremu stimatu pentru impartialitate-i si alalte virtuti si calitati superiori chiaru si de cátra straini! Câte speme si linisce de sufletu pentru multu cercat'a natiune rom., a scire, cá posede colo susu in apropierea tronului unu representante, intercesoriu, advocatu alu causeru sale, pre cátu de sinceru si totu-déuna cu dorere pentru pasurile ei, pre atátu si potinte, cu atátu mai potinte, cu cátu acela prin caracterulu seu nepetatu si tactulu finu insuflase respectu si in cercurile mai inalte, si 'si castigase mai pre susu de tóte inalt'a gratia, incredere si iubire a pré bunului monarchu in mesura, cumu dóra inainte de densulu nece-candu unu altu romanu!

Singuru acestu faptu ar' fi de ajunsu spre a conchiude deintr'ensu, cumu-cá rare au trebuitu se fia virtutile patriotice si civili, extraordinarie insusirile sufletesci, ce orná pre fiulu poporului, cá elu cu sboru de vulturu se se póta apropiá de sóre, cá se o póte duce la atáta inaintare, védia si consideratiune in regiunile superiori. Ci de ventilamu velulu de pre faptele lui, apoi stamu formalmente cuprinsi de uimire si veneratiune dinaintea acestui caracteru tare cá ferulu, dinaintea acestui nealterabile simtiu de dreptate, asia cátu iusioru ne splicamu motivulu favórei imperatesci. Pentru-cá remane porure adeveratu, ca „justiti'a e fundamentulu imperieloru;“*) cáci Administrarea buna si nepartiale a justitiei asecura averea, onórea, viéti'a, in fine totu ce cetatianulu posede mai scumpu pre pamentu, fóra carea una tíera se asemena unei visunie de lotri si facatori de-rele, unde, precumu dice unu parinte bericescu,**) „celi seracim mai reu se sfasia de catra judecii depravati, decâtu de cátra celi mai crudi inimici,“ cea ce nu póte duce, decâtu la destramarea toturoru referintieloru in statu. Dreptu-ce de candu e lumea tóte natiunile tindietórie cátra civilisatiune pusera porurea celu mai mare pondu pe administrarea esacta a dreptatiei, pe judecatorii nedrepti pedepsindu-i in modu esemplariu, éra celoru drepti si nepartiali sprimandu-si recunoscinti'a nevecutória, radicandu-le statue, eternisandu-le numenele prin scrieri si astu modu divinisandu-i. Inse déca in acestu respectu istoriculu Romei memorédia cu demna superbia nationale nepartialitatea unui Iuniu Brutu, carele rostí sententi'a mortiei preste capulu chiaru a doi fii ali sei culpabili cá revoltanti contr'a patriei: au nu potemu fi si noi totu asia de superbi de judecele nostru L. P. Popu, pre carele unu inaltu demnitaru neromanu de statu cu memorabilele cuvente 'lu recomandase maiestatei imp. reg. la presiedinti'a tribunalului supr. transilv.: „De asi avea, maiestate, procesu chiaru cu tat'a lui Popu, nici atunci nu m'asi

*) „Justitia regnorum fundamentum,“ devisa imperatésca in Austri'a.

***) Isidor. Hispal. De summo bono, lib. 3.

indoi a crede causa mea impartialitatii fiului!“*) Memorabile recomandatiune cu adeveratu, recomandatiune cuprindietoria de unu titlu totu asia de frumosu si de demna mandrire pentru stranepoti, cumu fu fapt'a lui Iuniu Brutu pentru strabuni!

Si acestu barbatu in agendele oficiiloru sale de unu simtiu de dreptate, acuratetia si rigore asia de catonica, fost'a elu ore in cerculu familiaru alu pre iubitei si de toti stimategi sale socie si alu dragalasiloru copili, cu cari ceriulu 'lu binecuvanta, alu numerosiloru sei veneratori amici si cunoscuti, fost'a elu rece si sombru, cum s'ar pote dora asteptata dela atare natura asia-dicundu de otielu? Spuneti voi, pre demni barbati, cari 'i erati odiniora amici; voi teneri, pre cari ca pre sperantiele natiunii si ale patriei sale amate ve cuprindea cu atata placere in casa sa ospitale; voi toti, cati avurati norocirea de a-lu cunosce cesi-cevasi mai de aproape: spuneti, au nu fu elu catra voi totu-deun'a afabile, sinceru, condescendinte, plinu de iubire? Spuneti, nu participata elu la bucuriele ca si la superarile vostre, intrecedendu unde numai era ceva potintia si prospectu de reusire, svatuindu, mangaiandu, ajutandu pre toti si pretotindenea, fora cea mai mica interesare? Ah vorbiti si spuneti! Seu deca destinulu pentru cele mai mari doreri ale nostre ne denega potentia de a ne manifestata prin cuvante intogmai de puciuu ca si prin lacreme, fia dorerea muta, cu carea in pieptu-ne impresoramu mormentulu lui, fia memoria-i, ce luce ca esemplu asia de sublime inainte-ne, fia aceste angerulu nostru paditoriu si conducatoriu, pentru ca cei ce odata ne numiam cu mandria amici si cunoscuti ai lui, se remanemu purure demni de acestu numene.

Se remanemu demni mai vertosu si de barbatulu cu cele mai genuine si mai nemutabili simtiente natiionali. E; pentru-ca de este in celebratulu nostru defuntu, pre langa suprem'a-i nepartialitate si dreptate, radecinata in fermulu lui caracteru, de mai este pe langa asta intr'ensu vre-una trasura deselinu caracteristica, apoi aceea fora indoiela e invaiata amore catra natiunea sa, ceea ce ca unu firu rosu se trage preste tote faptele vietiei lui. Si cu cata neadormire se interesata si ingrigiata asta amore de idolulu seu! Au nu ne e inca toturoru in prospeta memoria, cumu acesta interesare de afacerile natiionali merse pana acolo, incatu elu, inaltulu functiunariu de statu, nu pregeta a apucata pen'a in causa ortografiei cu litere, nu pregeta a si redicata vocea in causa portului natiunale, nu pregeta a descinde in aren'a publicitatii in causa societategi pentru redicarea unui teatru rom?**) Au nu ne aducemu inca pre bine aminte, ca fierbintea-i dorintia de a reusit in aste

si alte cause cu svatuirea sa, pentru ca astmodu se previna — dupa parere-i — totu ce n'ar fi practiculu, n'ar fi esecutabile, n'ar fi inca de tempu, seu ar fi chiaru periculosu pentru char'a sa natiune, ardorea, dicu, cu care 'si propunuse une-ori parerea, i atrase invective publice si inculpari cu debilitati sufletesci, de cari alumintre care moritoriu e liberu? Au nu scimu cu totii, ca pentru de aceste, singuru numai pentru de aceste era si elu, ca celi mai multi barbati eminenti pe lume, se o patresca cu opiniunea publica, carea adi canta favoritului seu „osian'a,“ ca mane se i strige „crucefige-lu,“ adi 'lu inaltia pana in alu sieptele ceriu, ca mane se-lu teresca printina si noroiu si se-lu calce in pitiore, oresi-cumu intru resbunare pentru propri'a-si debilitate, cu carea alalta-eri se inchinase inca favoritului seu omu?

Cu tote aceste, precumu in vietia individiloru singuriti, asia si in a natiuniloru suntu momente de pre salutaria asia dicundu recolectiune spirituale. Intocmai si natiunea rom. dein Transilvania la adunarea gener. a asoc. rom. transilv. tienuta in 1867 la Clusiu, sub nou'a constelatiune a evenimentelor social-politice dein patria, pentru dens'a insufletorie de grigia, simti si recunosc, ca acestu june si celu mai insemnatu asiediamentu culturale alu seu intre asia critice impregiurari nu 'lu pote concrede unei conduceri mai bune, mai intielepte si mai secure, decatu acelei a bravului si autoritativulu seu fiu br. L. V. Popu, pre carele intr'acea si „Societatea pentru cultura poporulu rom. in Bucovina“ 'lu destinse cu titlulu de presiedente onorariu alu ei. Si cumu ca natiunea nu se insiela in asteptarile sale, o demustra in modu eclatante votulu ei de incedere repetitu una dupa alt'a, prin realegerea lui Popu de presiedente, in 1870 la Nasaudu a doua ora, era a treia ora in 1874 la Dev'a; o demustra neadormirea, cu carea priveghia, in unire cu demnulu vicepresiedente si alaltu magistrati ali asociatiunii preste interesele, progresulu si in prima linia preste vietia cestiunategi institutiuni rom., carea sub optu ani ali conduceri lui probate luata unu pre imbucuratoriu aventu de infflorire, precumu toturoru ne e cunoscutu.

Toti scimu acesta. Una inse nu scimu, afara de amicii lui celi intimi si mai initiati in secretele animei lui romane; acesta e snferintia, cu catu mai ascunsa cu atata mai consumatoria, a nobilelui seu sufletu, casionata prin ingrigirea pentru nou'a intorsura, ce templamentele politice-sociali in anii ultimi luara facia de amata sa natiune. Nu despre venitoriulu ei mai gloriosu se indoiata elu; sperantia, acesta fortia, fora carea nu potemu face progresu in nimica, nu-lu parasit nececandu si nici decumu; ca-ci reprivindu in trecutulu furtunosu si tragicu alu gintei sale si vediendu, cate nenorociri spaimentatorie indura densa, vediendu, cu cata demnitate suporta densa si greutatile presentelui, se convinsese in adunculu sufletulu seu despre admirabilea ei potere vitale; se convinsese, ca spre a-i sulevata necesurile

*) Cuvantele vicepresiedentelui cancelariei aul. trans., br. Reichenstein; vedi „Transilvania“ 1875 Nr. 6.

**) Vedi „Foi'a pentru minte scl.“ 1860 Nr. 47-48; „Concordia“ dein 1863 - 64; „Federatiunea“ dein 1870 scl.

si a-i prepará unu venitoriu mai ferice, n'avemu decâtu se o iubimu in nenorocirile ei cu ardóre indoita, si cu indoita conscientiositate se ne implinimu datorntiele sacre facia de densa. Inse una atare perspectiva mai indepartata ce ajuta unei ânime, a carei ardóre e asia de contopita cu amórea natiunei sale, mantuirea carei ar fi doritu se o védia cu ochii sei proprii, cá betranulu Simeonu? „Pentru atare doru inflacaratu si grabirea e intardiare.“*) Éra elu la vederea pedeceloru si greutatiloru, ce se restogolira de nou in calea desvoltarei poporulu rom. trans., — pre cari elu, dóra singurulu romanu, cu ânm'a ranita le vedea in prim'a loru plamadire si in locululu faurirei loru, fóra a-le poté abate,**) — la vederea loru se aflá in nemangaiós'a pusetiune a acelui calatoriu obositu, carele cu multa truda si ostenéla ascendiendu pisculu unui munte inaltu intru spemea, cá acolo e sätulu, locululu aflu alu pausarei, de-odata vede spre machuire-si, cá inainte-i se deschide inca una noua vale adanca si se inaltia inca unu nou munte totu asia de anevoiosu, pâna se póta salutá tient'a calatoriei sale. Ce mirare dara, cá indegetatele suferintie sguduira sufletulu lui celu mare si generosu, subsapara si ruinara asia de iute scump'a lui viétia! († 17. Febr. 1875.)

* * *

Éta cine si ce a fostu neuitatulu br. L. V. Popu! Éta maiestós'a figura, figura adevératu romana antica, demnu modelu de frumsetia barbatésca pentru tóte tempurile! Ornamentele-i neperitórie suntu: virtutile onestitatei, afabilitatei, amicie, sinceritatei, a justitiei necorruptibili, a omagialei fidelitati cátra monarchu; virtutile inflacaratei amóre cátra natiunea si patri'a sa; éra mai pre susu de tóte virtutea virtutiloru, acelu caracteru adamantinu, demnu de a se pune alaturi cu alu unui I. Brutu, C. Fabiu si Cato Censoriu alu Romaniloru; caracteru, care in dilele nóstre e de a se pretiuí cu atátu mai multu, cu cátu raritatea, ba potere-amu dice lips'a lui timbrédia intr'unu modu asia de tanguitu epoch'a nóstra.

De acca nici nu plangemu, dein contra cu ânimele inaltiate asistamu acestui festinu alu celebrarei memoriei marelui nostru barbatu. Nu plangemu, ci ânimele ni-su inaltiate. Cà-ci precum numai dupa apunerea sórelui suntemu in stare a vedé miile de stele frumosu stralucitórie pre firmamentu: asia pre ceriulu lui numai acumu dupa apusa-i viétia vedemu in deplin'a loru splendóre stralucitóriele-i virtuti si merite, nici ascunse, nici adaose de radiele adese-ori false ale rangului si inaltei stari sociali. Le vedemu; si vederea loru nu numai destépta in noi justa admiratiune in pepturile nóstre eterna recunoscintia, ci

*) Seneca in pre.

***) „Am desperatu se mai vediu triumfandu dreptatea,“ dise odata relative, amiculu seu G. Baritiu; vedi „Transilvani'a“ 1875 Nr. 5.

totu odata ne intaresce in convictiunea, cá poporulu, dein sinulu caruia esu atari barbati, are potere de viétia nestingibile, potere vitale tare cá stanc'a Carpatiloru, si cá e destinatu de dieitate a traí in acestu Canaanu binecuvéntatu, in acestu cuibu de raiu, cátu voru traí codrii carpatini, cu cari impreuna a crescutu.

Ast'a inse — bine se ne insemnamu! — numai si numai sub conditiunea fermei, fermisimei alipiri cátra nationalitatea nóstra, cátra dulcea nóstra limba romanésca. Se nu uitamu, cá valórea unui individu se determina dupa caracterulu lui, éra valórea unui poporu dupa constanti'a, cu carea elu se alipesce de nationalitate-si si limb'a nationale. Prim'a datorntia a ori-carui poporu e dreptu aceea: a-si padí neatinsa nationalitatea, a-si pastrá neatinsa limb'a nationale, eflusulu celu mai genuinu, mai spirituale si mai nobile alu nationalitatei, cu care impreuna nationalitatea stà ori cade. Ce e unu poporu, care 'si desbraca individualitatea nationale si se amalgamédia in alta natiune? Unu parasitu, ce raru face acesteia ori omenimei vre-unu folosu, asemenandu-se acelu plante tropice, cari catiarându-se si incovoiandu-se in pregiurulu unui arbore, pre candu la parere facu corón'a acestui mai opulinte si mai pompósa, in realitate i sugu numai suculu de viétia, pentru cá imprenna cu copaciulu atátu mai curendu se se restórne in pulbere si nimicire.

Pre romanu secle desastróse 'lu invescura in forme simple tieranesci. Inse ochiulu mai profundu scrutatoriu ce descopere intr'ensu? Acea, cá elu are inca unu simbure pré sanatosu de cultura;*) desco-

*) Nu me potu conteni se nu reimprospetu aici cunoscutele enunciate respective ale lui W. Hoffmann si Martinu Opitz despre poporulu romanu. Acela adeca in opulu seu „Beschreibung der Erde“ pag. 3074 dice: „Aus diesem Gemisch aber, aus welchem das walachische Volk seine Abstammung hat, entwickeln sich Köpfe, welche klassisch sind und als Modell für Gemmen benützt werden könnten; Köpfe, die auch im Inneren das bergen, was ihr Aeuusseres andeutet; denn schnellere Fassungskraft, offeneren Verstand, grösseren Scharfsinn, verbunden mit Gewandtheit des Benehmens, wie mitunter der gemeinste Walache zeigt, findet man nirgends. Dies Volk vereint und zur höchsten Civilisation herangebildet, wäre geeignet, an der Spitze der geistigen Kultur der Menschheit zu stehen. Und um dies voll zu machen, ist auch seine Sprache so wohlklingend und reich, dass sie sich für das gebildetste Volk der Erde besonders eignen würde.“ Acesta in poem'a sa „Zlatna“ de originea nóstra romana intre altele canta:

„...Doch eure (Römer) Sprache bleibt noch hier (in Siebenbürgen) auf diesen Tag,

Darob sich dann ein Mensch gar billig wundern mag;

Italien hat selbst nicht ganz von seinen Alten,

Ingleichen Spanien und Gallia behalten;

Wie etwan dies nun kann den Römern ähnlich sein,

So nahe sind verwandt Walachis und Latein.

Es steckt manch edles Blut in kleinen Bauern-Hütten,

Das noch den alten Brauch und Art der alten Sitten

Nicht gänzlich abgelegt. Wie dann ihr Tanz bezeigt,

In dem so wunderbar gebückt wird und geneigt,

Gesprungen in die Höh auf Art der Capreolen,

pere, că in blandeti'a si umanitatea lui, prin malevoli splicate de lasitate, cumu si in generositatea, amicabilitatea, fienti'a-i poetica si alte nenegabili calitati eminenti ale sale, elu mai pastré dia una dose destulu de insemnata dein vechi'a cultura a strabuniloru sei. Se nu mi-se obiecte, că afirmu unu ce parodocsu; de óre-ce cultur'a, asia se vede, că si sangele si soiulu nobilitatu animalicu, se eredesce până in departate generatiuni.*) Ce urmédia de aici? Pré firesce acea, că intru desvoltarea acestui simbure culturale se ne cautamu sublimea misiune provedentiale in aceste tienuturi orientali ale Europei. Prin acést'a ne vomu asecurá mai cu certitudine unu venitoriu indelungu, unu venitoriu perpetuu, pre carele istori'a 'lu atribue numai acelorú genti cari pre langa promovarea intereselorú lorú individuali nationali implinescu totu-odata una anumita rola in cadrulu misiunei omenirei.

Asta ne fia tient'a tuturorú, stimati frati rom. si amabili sorori rom.; la asta se tendemu dein respo-teri, imitandu cu totii virtutile patriotice-civili, familiare si nationali ale marelui barbatu rom. L. V. Popu. Numai si numai atunci vomu aratá, că suntemu una natiune demna de fii meritati, că densu; numai si numai atunci natiunea rom. va pune cu demnitate laurulú nemorirei pre crescutulu demnului seu fiu!

Clusiu, in Augustu 1875.

Dr. Greg. Silasi.

Baseric'a romanéscá in lupt'a cu reformatiunea.

(Fragmentu historicu cititu in sied. societatei acad. romane dein 1²/₄ Sept. a. c.)

I. Consideratiuni generali.

Histori'a politica si nationale a celorú mai multe popora, antice si moderne, nu se póte scrie séu incaí nu póte fi intielésa fòra ajutoriulu historiei ecle-siastice. In casuri nenumerate nici că este cineva in stare de ale separa; ele sunt tiesute intr'una, pre-cumu este in pensa urdiél'a cu batetnr'a.

Lupt'a de una mie de ani a basericei celei mari greco-resaritene cu baseric'a cea mare latino-apuséna este multu puçinu, bene reu, cunoscuta acelorú classi de ómeni care au gustatu câte ceva din histori'a ecle-siastica, éra cei carii nu voru fi auditu nici de numele aceleia, cunoscu numai ur'a secularia deintre urmatorii acelorú doue baserice, pentru-cà o au si ei heredita dela parentii lorú, transplantata prin lung'a serie a generatiunilorú si prin gónele reciproce la care s'au supusu un'a pe alt'a in diverse tieri si tempuri, dupa care au incercatu indesiertu inpaciuire

sincera si durabile până chiaru in anulu acesta, candu representantii lorú si ai sectelorú acatholice se adunara de nou la Bononi'a spre a mai incerca inca odata cointielegere si reconciliare.

Totu asia lumei europene ii sunt cunoscute luptele gigantice de exterminare deintre baseric'a latina-catholica cu asia numit'a reformatiune, cu sectatorii doctrinelorú lui Martinu Lutheru, Ioanu Calvinu, Zwingli, Melanchton si altii. Dissensiunile lorú dogmatice, hierarchice si rituali au avutu de resultatu belluri de cele mai crunte, devastatiuni de staturi si provincii, ruin'a prosperitatiei lorú, exterminarea charitatiei christiane dein millióne de suflete, altu-mentrea innocente, si inradecinarea de ura secularia nedumerita, adesea intre filii si ficele aceleiasi natiuni. Resturile acelorú góne religióse le mai vedemu cu ochii nostrii până in momentele de façia, in Irlandi'a si in Germani'a moderna. Intr'aceea astadi se dice, că lupt'a inversiunata ar decurge intre statu si baserica; déca inse vei cerceta mai de aprópe natur'a luptei, vei afla că motivele sale principali sunt si astadi, de si nu totudeanna curatu religióse, in totu casulu inse hyerarchice.

Reformatiunea lui Luteru si Calvinu cu socii lorú se póte numi cu mai multu dreptu una dein cele mai mari revolutiuni ale omenimeii europene. Reformatorii voru fi volitu la inceputulu activitatiei lorú numai se reforme mai virtosu pe terrenulu morale alu basericeii, carele fusese in adeveru corruptu si putredu până in simbure si meduva, séu cumu s'a disu in conciliurile apusene tienute in secol. alu 15-lea, reformatio in capite et membris. Dein momentulu inse in care densii au miscatu si delaturatu una singura pétra dein edificiuulu millenariu alu dogmelorú si alu hyerarchiei catholice, celelalte trebuea se urmedie, mai curendu séu mai tardín, tóte una dupa alt'a, până ce totulú era se se prefaca in ruine, dein care apoi ar fi avutu a se inaltia unu altu edificiu nou, numitu alu reformatiunei. De aici se póte judeca si natur'a cea furiósa a luptelorú incepute in secolulu alu 16 lea si continuate pe atâtea generatiuni inainte.

Hostilitatile intre baseric'a latina si intre sectele reformate cunoscute sub nume de luterana, calviniana, éra in Angli'a sub nume de episcopale, presbyteriana si altele mai multe, incepute in a. 1520, in secolulu nostru numai càtu luara forma mai humana, dara nici decumu n'au incetatu. Ne punemu inse intrebarea, déca acelea lupte religióse secularie dein occidentele Europei voru fi atensu si interesatu càtu de puçinu pe baseric'a cea mare a Resaritului. Acésta intrebare este cu atátu mai virtosu la loculú seu, că cele mai multe dogme ale ambelorú baserice mari sunt aceleasi; fundamentele hyerarchiei, adeca diaconi'a, preoti'a si episcopi'a, identice; prin urmare candu reformatiunea apuséna sterse cinci dein cele siepte sacramente, candu ea abrogà ori-ce hyerarchia, candu aruncà dein baserice si dete flacarilorú alta-

Die meine Deutschen sonst aus Frankreich müssen holen. Bald wird ein Kreis gemacht, bald wiederum zertrannt, Bald gehn die Menschen recht, bald auf der linken Hand; Die Menschen, die noch jetzt fast Römisch Muster tragen, Zwar schlecht, doch witzig sind, viel denken, wenig sagen. scl.

riele si icónele, candu declarà de fabule si minciuni totu ce este crediutu si veneratu la greci si latini sub nume de traditiuni sacre, in fine candu ajunsera cá se nege si divinitatea persónei a dou'a dein s. Trinitate, éra pe a trei'a se o declare de unu productu alu imaginatiunei, atunci ti-s'ar pareá cá a fostu imposibile cá revolutiuni religióse de natur'a acestora se nu strabata si pâna in acelea regiuni ale lumei in care este adorata crucea bizantina. — In ce proportiuni voru fi petrúnsu doctrinele reformatiunei lutherane si calviniane la alte popóra de religiunea orthodoxa resaríténa, nu póte fi subjectulu cercetariloru mele de astadi, ci acestea se voru marginí numai la acea parte a poporului romanescu, care locuesce de mai multi secolu amestecatu cu alte popóra de limbi si de institutiuni diverse, pe unu territoriu cá de 2500 mill. □., in care luptele religióse avusera influentia adesea fatale asupra vietiei nationale, asupra cultúrei, a starei politice si sociale a natiunei nóstre. Doctrinele lui Martinu Luther le-au adusu si propagatu in Daci'a superioare, indata la duoi ani dupa prim'a loru publicare, aici comercianti si studenti de nationalitate sasésca, carii in evulu mediu cá si in dilele nóstre, caletoria pe fiacare anu in diversele tieri ale Germaniei, si asia intretienea comunicatiunea nationale si religiósa cu patri'a loru matre. Repediunea cu care doctrinele reformatóriloru germani si helvetiani au strabatutu la sasii si puçinu dupa aceea la magiarii dein Transilvani'a, este cu atátu mai memorabile, cu cátu resistenti'a clerului apusenu si a regiloru Ungariei in contra innoiriloru religióse era mai inversiunata. Innoitorii era persecutati si pedepsiti in modurile cele mai barbare, cu confiscari de avere, cu furci si cu roguri de focu.*) Dara in Transilvani'a nu se aflá mai nimeni care se execute sententiele regiloru. Primulu exemplu alu ruperei totale de cátra baseric'a r. catholica apuséna ilu dete cetatea Sibiiulu, ai carei locuitori sasi condusi de comitele loru Marcu Pemflinger, in a. 1529 adoptara tóte doctrinele reformatiunei, éra pe preotii si calugarii catholici ii scósera dein midiu loculu loru. Pâna in 1542 tóta sasimea se decise pentru doctrinele lutherane, pe care Ioanu Honterus dein Brasiovu, cá unulu care stetese in relatiuni amicabile cu Luther, le propagá cu zelu si perseverantia admirabile, prin fundare de typographia, móra de charteia, scóle si predicatori decisi a morí pentru nouele invetiaturi.

Intra acesteá progresse ale lutheranismului au petrúnsu si doctrinele mai severe ale lui Ioanu Calvinu. Atunci magiarii le adoptara pe acesteá, cá religiune a loru nationale, de unde legea calvinésca se si dice pâna astadi in Transilvani'a lege unгурésca, precumu cea lutherana se dice lege sasésca. Cá-ci

*) Art. de lege 54 alu dieiei dela Bud'a dein a. 1523 decretase mórte si confiscare de averi asupra totóroru lutheraniloru.

adeca, acelea doue elemente nationali, magiari si sasi, differitórie cu totulu in limba, in temperamentu, in datine si in cele mai multe institutiuni ale loru, sub pretestu de divergentia in dogme, aflara cu cale a se separa unulu de altulu si pe terrenulu religiosu, pentru-cá se se evite ori-ce contactu deintre ele, cu atátu mai virtosu, cá prin reformatiune scotiendu-se limb'a latina cu totulu dein oficiulu divinú, fia-care nationalitate isi substituí limb'a sa materna in ritu si in tóte afacerile basericesci. Despartirea loru se intemplá in a. 1564. Sasii remasera cu totii pe langa asia numit'a confessiune augustana a lutheraniloru, éra partea cea mai mare a magiariiloru adoptá confessiunea lui Calvinu, cunoscuta sub nume de Helvetiana. De baseric'a rom. catholica se mai tienea inca numai câteva familii aristocratice si una parte a secuiloru locuitori in vecinatatea Moldovei.

Sectatorii celoru doue confessiuni separate de cátra baseric'a latina fóra difficultati prea mari, sub domni'a baiatului rege Ioanu Sigismundu Zapolya lasandu positiunea defensiva, trecura curendu in offensiva, si in diet'a tienuta la Clusiu in an. 1556 desfiendandu vechi'a episcopia rom. catholica numita a Transilvaniei, cu resiedenti'a in Alb'a-Iuli'a, secularisara tóte averile basericesci ale episcopiei, capituleloru si monasterieloru, dein care mai apoi cele mai multe se impartira intre familiile aristocratice dein tíera. Acésta fú demintirea flagranta a principiului coprinsu in doue cuvente: Libertatea consciintiei, adoptatu de protestanti, aparatu in dietele dela Vornatia (1527), Spira (1529), Augusta (1529) si scaldatu in vali de sange omenescu.

De altumentrea casulu acesta de infidelitate cátra principiulu propriu alu reformatóriloru nu a fostu celu de antaiú. Inainte de aceea cu cátiva ani calvinianii au luatú la góna selbateca pe asia numitii sociniani séu unitariani, carii pe langa ce néga divinitatea lui Is. Chr., cá si in anticitate sectatorii lui Ariu, apoi respingú si totu restulu doctrineloru christiane positive, câte nu se potú explica de ratiunea omenésca.*)

Intra acesteá hyerarchi'a r. catholica cu Pap'a Romei in frunte, ajutata de cátiva monarhi europeni, cumu si de noulu institutu monasticu cunoscutu sub nume de Societatea lui Isusu, porní lupta pe viétia pe mórte in contra reformatiunei, si anume pe territoriulu Germaniei se incinsera belluri religio-narie atátu de crunte si selbatece, precumu nu se vediusera nici chiaru in Oriente, in epoc'a sectei Donatistiloru. „Allegeti-ve intra doctrinele nóstre si intra mórte,“ era parol'a belligerantiloru.

*) Cá fundatori ai religiunei unitariiane rationalistice se numescu, eruditulu barbatu Michailu Servet dein Spani'a, care scapatu de inquisitiunea dein patri'a sa, morí totusi arsu pe rogu in Itali'a. Doctrinele lui le propagara mai virtosu doi italieni, Leliu Socinu dela Siena si dr. de med. Georgiu Blandrata, carii scapara de rogu in tieri straine prin fuga.

Cas'a Habsburg, totu deauna catholica per eminentiam, strabatù in aceleasi tempuri de repetite-ori cu armele sale in Transilvani'a, éra pe urm'a loru se introdusera si iesuitii. Atunci cele done secte ale reformatiloru dein Transilvani'a, care apucasera a se acapara de tóte afacerile tierei, conduse de interesele loru bene intielese, in diet'a dein an. 1571 tienuta la Murasieni*) proclamara libertatea conscientiei pentru patru confessiuni religióse, adeca calvian'a (helvetica), lutheran'a (angustana), r. catholica si pe cea sociniana, sub numire de Religiones receptae. Acésta lege inse s'a observatu fačia cu catholicii, numai pre càtu tempu se simtiá pressiunea armeloru imperiali; dein dio'a in care acelea era scóse afara de puterea evenimenteloru si anume de armele turcesci, séu prin revolutiuni, religiunea catholica era luata érași la góna, ceea ce apoi catholicismulu dein Ungari'a platea reformatiloru dein acea tíera scuturatu si indesatu, si'i inpingea totu mai multu sùb protectiunea regatului Transilvaniei. Scurtu, lupt'a intre catholici si protestanti era neadormita, ea se aflá in permanentia.

Dara óre in aceleasi tempuri nu se mai aflá in Transilvani'a si in Ungari'a inca si vreuna alta Baserica christiana, care se fia participatu la miscarile religióse dein secululu alu 16-lea si alu 17-lea si se merite cá histori'a se se ocupe de ea? Se aflá intru adevèru, adeca Baseric'a greco-resariténa a poporului romanescu locuitoriu in Daci'a superiore, cá parte integrante a basericei antecephale romanesci, dupa care archiepiscopulu dein Munteni'a are dreptu la titlulu de mitropolitu alu Ungrovlachiei si de exarchu alu plaiurilor, éra mitropolitulu Sucevei totu-odata de exarchu alu plaiurilor.

Care a fostu starea basericei romanesci preste totu dela reformatiune incóce, si care a cei dein Daci'a superiore? Inainte de a ne ocupa de propagandele protestantiloru, ar merita se cercetamu de aprópe conditiunile intru care s'au aflatu baseric'a orthodoxa a poporului romanescu in secolulu alu 16-lea; dara la partea prima a intrebarei acesteia vomu lasa cá se respundia acei demni membrii ai clerului, alu caroru studiu de professiune este Histori'a nóstra eclesiastica. La partea a dou'a respușera si pàna acilea cá de 60 de ani incóce acei barbati infatigabili, carii isi petrecura viéti'a intru adunare de documente nu numai pentru histori'a nationale si politica, ci si pentru cea basericésca incependu dela cunoscutii triumviri nemuritori, pàna la cei dein tempurile nóstre, vii si repausati, precumu dr. Vasilie Popu, A. Tr. Laurianu, mitropolitulu Andreiu Siaguna, canoniculu Tim. Cipariu, professoriulu Ioanu Moldovanu si altii, carii au adunatu unu numeru considerabile de documente authentice pentru acestu periodu alu historiei nóstre, multe cu totulu

necunoscute pàna acilea, altele érași devenite fórtè rare. Dara deiu tóte, cele mai pretiósè publicatiuni relative la periodulu acesta se afla in collectiunea „Acte si fragmente historice basericesci de Tim. Cipariu, 1855,“ cumu si in scrierea sa periodica „Archivu pentru filologia si istoria,“ incependu dela 1. Ian. 1867 pàna la Octobre 1870/1. Candu aceste publicatiuni historice aru fi cunoscute in cercuri mai largi ale societatiei nóstre romanesci, atunci eu m'asiu fi potutu dispensa prea usioru dela acésta incercare a mea; asia inse am crediutu, cà nu va fi tocma de prisosu a disserta câteceva si in laintrulu acestei societati erudite despre acelea influentie ale reformatiunei religióse in baseric'a romanésca dein Daci'a superiore, care apoi au decisu chiaru asupra destineloru natiunei in acea parte a patriei romane pe 150 si respective pe 300 de ani inainte. Acelea influentie au provocatu lupte, intre ideile reformatiloru si intre doctrinele primitive ale basericei orientale, inse asia, cà rezultatele loru au fostu mai totu-deauna funeste pentru acésta, si pentru natiunea nóstra.

(Va urmá.)

Documente historice din 1848 et 1849.

(Urmare.)

14. Proclamatiunea generariului comandante càtra trupele imperatesci dein Transilvani'a, indreptata in contra comitetului revolutionariu dein Buda-Pestea.

Proclamation

an die k. k. Truppen in Siebenbürgen.

Während Se. Majestät mit dem kaiserl. Manifest vom 3. October, Ungarn und seine Nebenländer unter das Kriegsgesetz stellt, und der Militärbehörde die oberste Gewalt überträgt, richtete ein von Sr. Majestät nicht bestätigter ungesetzlicher Ausschuss zu Buda-Pesth an dieses Generalat die Aufforderung, sich zu erklären, — ob es zusamt den unterstehenden Truppen dem (aufgelösten) ungarischen Kriegsministerium gehorchen wolle, widrigentalls Jedermann, der sich dieser Aufforderung nicht unterwirft, als vogelfrei erklärt wird.

Jch würde die Ehre, unerschütterliche Treue und den vortrefflichen Geist der hierländigen k. k. Truppen auf das empfindlichste verletzen, wollte ich diese Kunde fragend an sie richten; nein; nur wissen sollen sie es, die tapfern Truppen, dass man sie fähig hielt, in der Treue gegen unsern vielgeliebten Kaiser und König zu wanken.

Wir achten Jedermanns gesetzliche konstitutionelle Freiheit, denn sie wurde von unserm angebeteten Monarchen verliehen; wir schützen aber auch die Rechte des Thrones und unsere eigenen, gegen jede Anmassung; darum Ihr tapfern Truppen, schaaft Euch unter den geliebten kaiserl. Fahnen, die wir

*) Unguresce Maros-Vásárhely.

uns nur mit unserm Leben entreissen lassen, und was auch die nächste Zukunft bringen möge, Blut und Leben wollen wir für den Monarchen, und die konstitutionelle Freiheit der Gesamtmonarchie hingeben!

Hermannstadt am 18. Oct. 1848

Anton Freiherr v Puchner
Feldmarschall-Lieutenant u. C. Gen:
in Siebenbürgen.

15. Proclamatiaunea comitetului romanescu càtra natiunea magiara si secuiesca, in care dupace permitte mustrari, apoi provóca la concordia. la unire in interessulu patriei si alu tronului; deca nu, arata firma decisiune de a pune totul pe verful sabiei; cere inse cá crudimea si barbaria se fia evitate. Theorii minunate, esite dein péu'a unui filosofu, care nu avea idea de bellu civile si inca bellu asiaticu.

Az erdélyi Magyar és Székely Nemzethez.

Polgártársak!

Századok óta békés egyességben lakjuk veletek együtt ugyan azon hazát.

Kevés hasznunk vala ez egyesületben.

De nem akarunk a' multról vitatkozni.

Mi Császáruk kegyétől reméllünk mindég csendesen, és nyugottan egy jobb jövőt.

Reményünk nem csalt.

Alig ígéré jó Császáruk minden népeinek azon nagy és magasztos ajándékát, a' szabadságot és egyenlőséget, felemelkedék a' koronáért az egész austriai Monarchiáért, mint közös nagy honunkért, és minden azon nemzetek szabadságáért és egyenlőségéért, meljék azt lakják.

Azonban egy vad ármány a' szép jövővel, a' nagyszerű ajándékkal hálátlanul, ármányos tervei kivitele véget vissza élt, hogy kegyes Fejedelmünket népei koronájától megfossa, hogy egyetemes honunkat fel olvassa, a' hadi erőt, mely császárt és hazát véd, lassanként meg semmisítse és a' szabadság, egyenlőség helyében önkényt, kényuralmat, nemzeti kiváltságokat, és több nemzedékek nemzetiségéktől megfosztását helyezze.

Hiuság, nagyra vágás és uralomvágy jellemzői azon ármánynak, mely minden belátást, igazság szeretetet, és emberiséget száműzött.

A' leg elvetemültebb módokkal, leg szentebb nevekkal vissza élve, gunyosan elferdítve az igazságot és jogot, megsemmisítve minden törvényt, azon ármány lábra kapott, sőt törvényesség színét ki vitta.

Köztünk 's ezen ármány között nem lehet egyeség nem állhat béke, legyőzni akarjuk jóval, de ha nem lehet máskép, vérrel is, utolsó lehelletünkig, míg legyőzzük, megsemmisítjük, vagy magunk leszünk áldozatai.

Azonban ezen ármányt nem cseréljük és nem zavarjuk nemzetetekkel egybe: sőt hisszük hogy nemzetetekkel jobb része: egy olly nemzetnek, mely olly

gyakran híven Császára, és Királyáért vértett, mely olly hosszan saját szabadságát védette, most nem hagyandja el Fejedelmét hűtlenül, és ő ellene harczolni nem fog, hogy jobb része egy illy nemzetnek, őszinte lelkesedéssel bírand a' közös szabadság és egyenlőség érdekében.

Ezen reménnyel hívunk fel titeket, egyesüljétek velünk Császár, haza, törvény és szabadságért.

Tekintsétek meg tényeit azon ármánynak, mert immár világosak, le a' lepellel és homáljal, mellyel csábító szavak ép elméteket megzavarák, fontoljátok meg mit akarunk mi, és mit akar azon ármány.

Jelszavaink, mellyekkel hívunk, olly rossz hangzatuak e, hogy ti velünk nem egyesülhettek? azt hiszitek, félelem szól hozzátok? hiszem mi halgatánk, mikor nyomassztó vala sorsunk, és most nyujtunk testvéri kezet, bár számunk jóval nagyobb a' tiéteknél, egyesült a' katonai erő, és kezet fogott a' százsz nemzetis. Azt vélitek, meg akarunk csalni, hogy szép szavaink palástja alatt rossz a' szándékunk? ne engedjétek magatokat megcsalattatni. Tehetiünk e' mi Románok Ausztria őszves nemzedékei, és összes harczosai ellen valamit? nem lenne e minden, ki most rokonszennel viseltetik irántunk, akkor saját ellenünk, ha rossz irányunk volna?

Eszméljétek, és nyugottan fontoljátok meg, a' kartok e' velünk szövetkezni, velünk Császár, haza, törvény, és szabadságért; ha igen, ugy testvéri jobb-jainkkal fogadunk, a' mult feledve legyen, és szétszakithatatlan kötelék övedzend körül, elérendők egy szebb jövőt, utolsó csep vérünkig szentelve legyen mindenünk javaitok, szabadságtok védelmére, ugy mint a' miénkre.

Még egyszer föl szollitunk, ne hadjátok a' béke és testvériség egyesülete nagy percét ok nélkül el haladni, ki tudja mikor jövend újra; még senki sem győzetett, mindenik fél tisztelettel adhatja jobbát ezen egyesüléshez.

Vagy ezen egyesülést nem találjátok kivihetőnek? jó, ugy tüzzük ki a' harcz lobogóját, kezdjük el a' véres csatát, mi sem rettegünk tőlle, minden erőnk-ből folytatandjuk, minden eszközeinkkel mind addig, míg vagy győzve, vagy vesztve bévégezzük.

Minek előtte azonban a' harczok véres mómora érzekeinket elnémitná, minekelötte kifejlődött szenvedéljei minden megtontolást lehetlenné tennének, haljuk az emberiség még egy szavát.

Valamint ti, ugy miis mindent elkövetünk erőnk gyarapítására, ellenünk' gyengítésére, a' győzelem ki vivására, — kinek győzelem kell, az nem retteg a' harcz kellemetlenségeitől: — különböztessük meg azonban a' szükséges rossz oldalát a' háborunak, a' kegyetlenségek és ember ellenes tényektől, mellyek nem használnak, sőt azok szégyenére válnak, kik azt elkövetik.

Kiirtása azon ellenségnek, ki árthat, kegyelem annak, és nagylelkű eljárás azzal, kinek kiirtása senki hasznára' nem válik, és kegyelmezése senkinek nem

арт: кеgyeлeм a' лeгyзeтeтeкнeк, фoглыoкнaк. нoкнeк, гyepмeкeкнeк, oрeгeкнeк.

Ha хapцбa шaлyнк, cajaт eмбepи oрзeтeинкeт нe шaмyзyк кeблyнкбoл, кимeлyк хирнeвyнкeт, eс eмбepиcэгхeз илл тeтeкхeз тeгyк a' бeкeт лeхeтoвe.

Cзeлнeлкyли пyштитaсoкaт мeллoзyк, миндeгyикyнк тaн жoвoбeиc лaкoжa aкap лeнни e' хoннaк, 's тaн нeм aкapyнк лaкacул кийeн пyштaт.

Aз eмбepиcэг eз oртeлмeбeн хивyк фeл copcoсинк, шoвeтcэгeс тeствeрeинкeт. Tегyeтeк хaсoнлoт, миндeн eмбepи тeт, миндeн нaгy лeлкyсeг, мeллыeт ти eлкoвeтeтeк, тeствeрeтeкнeк, кик кeзyнкбe eшeтнeк жaвyкpa лeeнд.

Ha пoлитикaи жoг eс шaбaдcагирaнти eзмeинк нeм eгyeк, гyг лeгaлaбб aз eмбepиcэг eлвeт кoлcoнoсeн иcмeрyк eл.

Пoлгaртaрсaинк! мeг eгyeт — yтoлco шaвyнк, ки кeлл мoндaнyнк, бap нeхeзeн eсик, нeм фeнyeгeтни, eсaк фигyлeмзeтeтни кивaнyнк.

Шoллaнк хoззaтoк нyилвaн, шeрeтeт, oсзинтeсeг eс eмбepиcэг хaнгжaн. De нeм aкapyнк нeвeтcэгeс нaгyлeлкyи жeлeнeтeккeл aзoн yгyнeк, мeллынeк миндeн eрoнкeт шeнтeлoк, aртaни. Пapтoлoи вaгyнк aз eмбepиceгнeк cajaт мaгaeрт, eрe шoлитyк фeл тeствeрeинкeт, eрe титeкeт. De хa пapтyнк eмбepeи ирaнт кeгyeтлeнeк лeeндeтeк, кeнyтeлeнeк лeшyнк хaсoнлoт тeнни, фeлхивaтвa лaтaндyк мaгyнкaт вйccзaтoрлaс жoгaнaл фoгвa пapтyнк вeдeлмe тeкитeтeбoл, хaсoнлoт тeнни, eс гyг вeгeт вeтни кeгyeтлeнeкeдeстeкнeк; вeрзo шиввeл тeeндyк, дe тeннyнк кeлл, мeрт фeл хивaтвa лeшyнк a' нaгy eзeл eс aз eмбepиcэг тeкитeтeбoл. Керyлжeтeк хaт a' eзeлнeлкyли кeгyeтлeнeкeдeсeкeт хa нeм eгyeб индoкбoл, мaгaтoк eс тyлajдoн тeствeрeитeк ирaнти вoнзaлoмбoл, хoгy лeгyeнeк мeгмeнтвe oллы нeмyи бaнaсмoдтoл.

Fontoljatok meg, és határozátok el magatokat, minden változásait a' jelenlegi állásunknak ki mutatuk, válasszatok; a' következmények titeket és minket is érendnek, készek vagyunk azokkal szembe szállani.

Nagy-Szeben $\frac{1}{19}$ October 1848.*)

A' Román kibékülési bizotmány: A' Treb. Lăuriani. Barnutiū Simon. Balasescu Miklós. Cipariū Timot. Mikás Florianu. Brán János.

16. Фpaцiлopђ Pомжнi!

Щицi вине ши воi, ши Иcтopия днкъ apaтђ дивeдepaтђ, кђте рeлe aђ cђфepит Pомжнiи дeлa дoмнiи знгрeщi, ши кђте cђфepe пълъ дн зioa de acтъзи, aшa кђт пeтeм зичe, кђ дн тoтђ дeкъpсъл тимпълъи, дe кђнд лoквeск Pомжнiи дмпpeзпъ кз знгpиi, вiцдa лop н'ађ фoст aлтa, фъръ нъмaи o вaлe de лaкpъми, o стape

*) Nemtiesce in Romanen der öster. Monarchie dela pag. 55 inainte. Proclamatuni si alte acte din acelea dile se afla romanesce publicate, cateva in „Foi'a pentru minte, ànima si literatura“, altele in „Gazet'a Transil.“ dein anulu 1848 - 9. Red.

maï pea декът moaptea, ши декът iadъл дncъши maï пeфepичитъ; Pомжнiи de атълчi пълъ дн dioa de acтъзи н'ађ авът зi вълъ, н'ађ авът дpeнтaтe, ницi милъ дн-aintea дoмнилор знгpещi.

Pомжнiи aђ пъртaтђ тoтe гpeзтъцилe църeй пeнтръ дoмнiи лopђ, кз жънилe лop иaђ хpълит, ши иaђ днгpъшaтђ кз cъдоapea лop, eи aђ фoст зид de aнгpape дн-кoнтpa търчилор, ши aи aлтop вpъжмaшi, ши тoтъши пeнтръ атъта кpeдинъ кътръ пaтpиe ши кътръ дoмнiи лop, eи дн лoк de дpaгoстe дмпpъмътaтђ, н'ађ дoвжндитђ дeкът нъмaи зpa дoмнилор лop, ши дн лoк de peкъпoщинъ вaтжoкъpъ; къчи кiар лeцилe знгpещi кape apтpeвзи cъ aпeрe пe тoдi лoквитoриi цeрeй de o пoтpивъ, aчeлeа дi oсжндeск нe Pомжнiи, кa aчeщia кз тoaтђ пaциънeа лop cъ фie нъмaи cъфepидi дн цeapa лop дн-cъши.

Нъмaи de кънд aђ вeнит Apдълъл cъвт cтъпжнпpeа Aвгъстeй кace aвcтpиaчe aђ днчeнът Pомжнiи a maï pe-съфлa, ши a ce maï дндрeптa чeй чe ce гъpвoвйce maï пaинтe cъв гpeстaтeа жъгълъи знгpеск; eи aђ днчeнът a ce дeщeптa пe днчeт дiн coмнъл чeл de moapтe, дн кape дi къфъндace тipънiа знгpътcкъ. Дмпъpатъл Лeoпoлд I., Kapoл VI., Mapia Tepecia ши пeмъpитopъл Iocif II. ш'ађ днтiнc гpижa, ши дpaгoстeа чeа пъринтъcкъ ши cпpe пaциънeа Pомжнъ чeа вaжoкopитъ de лeцилe aпpoвaтeлop ши aлe кoмпилaтeлop знгpещi; aчe-стopа aђ de a лe пълцъти Pомжнiи вълъpилe eпiскoпeщi ши шкoлaстичe дeлa Блaж, шкoлaлeлe пeдикaтe de джн-шиi, дoтapeа maï пълтop пapoxii, ши тoaтђ кълъpа ши лътинapea, кape ce aфлъ acтъзи дн пaциънeа Pомжнъ. Знгpиi дiн кoнтръ нъ иaђ дндaтopaтђ кз пимика пe Pомжнiи de кънд вiедъвeск дмпpeзпъ, къчи кiар ши ливepтaтeа кape o aђ дoвжндитђ дн eст aп пpин шepцeрeа ioвъжнeй чeй pъшипътoape de зmanитaтe, ли-oaђ дивeнипaт кз зчидepилe ши жъфъpилe чeлe пeoмeпeщi, кape aђ днчeнът a лe фaчe дндaтђ дъпъ чe caђ щepcъ io-въжia.

Aшa eстe фpaцилop Pомжнi! Днълцaтъл Дмпъpат aл пoстpъ Ferdinand I. пe кape Дъмнeзeђ cъл щe дн-тpъ мълдi aнi, ши cъi дeа вipъинъ aсъпpa вpъжмaшi-лop, aчeст пъринтe пpъ въл, днкъ acтъ пpимъвapъ aђ dаtђ o кoнcтiтyциънe cъжнтъ, кa de aчi дnаинтe cъ фie тoaтe пaциънилe днoктaи чинcтитe, ши cъ нъ maï aсъ-пpъcкъ зпа пe aлтa, чi cъ aивъ фieкape oamениi cъi дн дieтъ, дн гъбepнђ, дн жъдeкъщi, ши лiтъвa фieкъpей пaциънi cъ aивъ чинcтe дnаинтeа Cтaтълъи ши инфълъинъ дн лъкpъpилe цeрeй.

Длcъ дoмнiи знгpещi нъ вpeђ cъ щie ницi de o пaциoналитaтe Pомжнъ, eи нъ вpeђ cъ къпoacкъ къмкъ cжнт ши aлтe пaциънi aфapъ de чeа знгpеacкъ, ницi нъ вpeђ cъ щie de o кoнcтiтyциънe кa aчeeа, кape дъ дpeнт нъ нъмaи пaциънeй знгpещi, чi ши aлтop пaциънi. Eй пiстъвeск фepичipeа Pомжнилор, кape o ap aвeа cъвт o кoнcтiтyциънe дpeaнтъ към eстe чeа дмпъpътeacкъ; вpeђ cъ фiъ нъмaи eи cингpи дoмнi ши de aчi дnаинтe, кa cъ кинъeacкъ пe Pомжнi дн вeчi, към иaђ кинъит пълъ aкъм; eи вpeђ, кa Pомжнiи cъ нъ aивъ жъдeкътopи ши aпъpътopи дiн пъмъл лop, чi cъ фiъ нъpъpеа кa пищe

прънци Фъръ де прънци, ши съ рътъчеаскъ ка търтеле Фъръ де пѣсторі. Че е маі мълт, ей саѣ скзлат кіар ши дмпотрѣва Дмпѣратълѣ, калкъ дп пічоаре порънциле дмпѣрѣтещѣ, аѣ оторжт не дпсзши кіпѣл Дмпѣратълѣ Фелдмаршал Локціторіѣл Комітеле Ламберг, не каре дп трімісесе дпълдатѣл Дмпѣратѣ ла діета Пещеі кѣ порънци дмпѣрѣтещѣ, ши аша аѣ адѣс цеара ла прімеждіе де періре пріп пелецѣріле челе дпфіорѣтоаре каре ле аѣ фѣкѣт, ши ле фак дп тоате зілеле.

Фраціі ромжні! нѣмаі зн міжлок есте де а апѣра дрептѣл кѣнд дп калкъ дп пічоаре чеі блѣстѣмаці, ачестѣ міжлок есте пѣтереа.

Дмпѣрѣціа есте дп прімеждіе, тоатѣ націзнеа ромжнѣ есте дп прімеждіе, дрептѣріле тронѣлѣ сѣнт кѣлкате, леѣеа поастрѣ чеа сѣжнтѣ е ватжокорітѣ де пѣжні. Ла арме дарѣ фрацілор, ла арме! ка съ фачеці о пѣтере де каре съ се спаріе пѣжні.

Комітетѣл, не каре воі фрацілор! дп кѣноащеціі ши щіці, кѣ въ воіеще віпеле, въ дѣ де щіре, кѣмкѣ акѣм дпсзши віпеле вострѣ ши а тоатѣ дмпѣрѣціа пофѣтеще ка съ прііміці армеле дела Маімаріі Ощлор дмпѣрѣтещѣ.

Тінеріі ачеіа, каріі вор лѣа арме де вѣнѣ воіа лор, пѣптрѣ кѣ ачі сілѣ нѣ есте, нѣ вор фі даторі а сѣжні маі мълт де треі ані ка осташи дмпѣрѣтещѣ, дпкъ ши дп ачещі треі ані кѣ ачасть легѣтѣрѣ, кѣ дакъ сар пѣтеа фаче паче дпаште де треі ані, атѣнці песте треі лѣні дпкъ вор вені акасѣ, ши вор фі лібері де тоатѣ сѣжѣа остѣшаскъ; іар пѣнѣ кѣнд вор фі дп сѣжѣнѣ, вор кѣпѣта арме, вестміпте, хранѣ ши тоате челе треѣвічоасе дела дпълдатѣл Дмпѣрат.

Акѣм е тімпѣл, фраціі ромжні! ка съ даці довадѣ поаѣ де кредіпѣ кѣтрѣ ачел прѣвѣн Пърінте, каре ваѣ скос дпн робіа зпгѣрѣскѣ, ши въ дѣ ачееа че аці доріт, ши доріці маі пре сѣс де тоате дп лѣмеа ачеаста, адекъ націоналітатеа, ка съ нѣ маі фімѣ стрейні дп цеара поастрѣ, кѣм амѣ фост сѣѣ тірѣліа зпгѣрѣскѣ, ка съ нѣ маі фімѣ скоші кѣ націзне, кѣ бесерікѣ, кѣ леѣе, кѣ тот, кѣм ерат сѣѣ деспотісѣмѣл апробателор зпгѣрѣщѣ, чі съ фіе націзне рекѣпоскѣтѣ ши попорѣл ромжн, авѣнд дрептѣрѣ де о потрѣвѣ кѣ алѣ націоналітате фіекаре, дѣнѣ кѣм пофѣтеще дрептатеа чеа вечнікѣ.

Алергаці дрепт'ачееа ла арме ромжні тінері! пѣптрѣ ка съ въ лѣптаці одатѣ ши пѣптрѣ нѣмѣл вострѣ, кѣчї пѣптрѣ стрейніі чеі пѣмѣлѣміторі ваці лѣпѣт дестѣл; лѣаці арме кѣці пѣтерѣ, ши кѣці воіці, пѣптрѣ ка съ апѣраці не прънциі ши Фраціі ши пріетіні івощрїі — Авзітаці Фрацілор! кѣм аѣ зчїе ла ромжні тоатѣ вара о чеатѣ де зпгѣрї тѣрѣаці, кѣм іаѣ кіпзіт, ши кѣм іаѣ сѣжнѣзрат акѣм декѣрѣнд не ачей ромжні невіноваци, каріі ваѣ воіт віпеле вострѣ ши наѣ воіт рѣл пітѣрѣ; авзітаці! ла кѣтѣ рѣзтате аѣ ажѣне кіар орашеле челе маі де Фрѣнте але зпгѣрїлор, дп каре ар треѣві съ фіе кѣлѣтѣра чеа маі маре? Пещѣ оторж не кіпѣл Дмпѣратълѣ, Кѣзѣл ши Ошорхеіѣл сѣжнѣзрарѣ оашені невіноваци ши кѣлкарѣ дп тіпѣ сѣжнѣта кѣміпѣкѣтѣрѣ!

Ла арме дарѣ фрацілор! ла арме! ка съ аіѣ нѣ-

тере де ажѣне дпълдатѣл Дмпѣратѣ, спре а дпѣрѣла не ачещі пѣжні Фъръ де Дѣмнезек.

Сібїіѣ 20/8 Октомвріе 1848.

Комітетѣл націзней ромжне:

А. Треѣ. Лазрїанѣ. Сїмеон Бърнѣцѣ. Ніколаѣ Бѣлѣшескѣ. Флорїанѣ Мікашѣ. Тїмотеѣ Цїпарїѣ. Іоане Бранѣ.

(Va urmá.)

CONSPECTU

despre stipendiatiі asociatiunei transilvane dela urdirea asociatiunei in 1861/2 pana la finea anului scol. 1874/5.

A) Iuristi cu stipendia mai antaiu de 50 fl.; apoi 100 fl.; in urma 150 fl. in patria.

1. Ioanu Cosieru avocatulu in Alb'a-Iul'ia, pre anii 186²/₃, membru ord.
2. Moise Branisce, archivariu Scaun. in Cinculu mare, pre a. 186²/₃, 186³/₄, m. ord.
3. Iosifu Crisanu, avocatulu in Abrudu, pre a. 186²/₃, m. ord.
4. Procopiu Laza, pre a. 186²/₃, 186³/₄, 186⁴/₅, 186⁵/₆ †.
5. Michaila Stragianu, aplicatu in Romani'a, pre a. 186³/₄, stipendiatu si cá gimnasistu pre a. 186²/₃, nemembru.
6. Antoniu Schiau, procuroru de statu in Dev'a, pre a. 186³/₄, m. ord.
7. Ioanu Nichita dr. avocatulu in Zilah, pre a. 186³/₄, 186⁴/₅, 186⁵/₆, 186⁶/₇, m. ord.
8. Comanu Chicca, in Romani'a, pre a. 186³/₄, nemembru.
9. Ioanu Candrea, amploiatu in comit. Zarandu, pre a. 188³/₄, 186⁴/₅, nembr.
10. Georgie Rusu, oficialu, pre a. 186⁴/₅, 186⁵/₆, 186⁶/₇, 186⁷/₈, nembr.
11. Nicolau Olariu dr. concipiente de advocatura in Sibiu, pre a. 186⁴/₅, 186⁵/₆, stip. si cá gimn. pe 186³/₄, m. ord.
12. Ioanu Siandru archivariu scaun. in Sighisora, pre 186⁴/₆, m. ord.
13. Andreiu Cosm'a, amploiatu, pre a. 186⁵/₆, 186⁶/₇, 186⁷/₈, m. ord.
14. Ioanu Piso, actuariu magistr. in Sabesiu, pre a. 186⁶/₇, nembr.
15. Ieronimu Gheaja, oficialu, pre a. 186⁷/₈, a avutu stipendiu si cá gimnasistu, nembr.
16. Eduardu Nemesiu, oficialu in comit. Zarandului, pre a. 186⁷/₈, nembr.
17. Demetriu Teodoru, oficialu in Pest'a, pre a. 186⁸/₉, nemembru.
18. Constantinu Coti, pre a. 186⁸/₉, †.
19. Nicolau Prosteanu, oficialu in Lugosiu, pre a. 186⁸/₉, m. ord.
20. Elia Danila, practicante de avocatulu in Brasiovu, pre a. 187¹/₂, 186³/₃, nembr.
21. Aronu Hamsea, aplicatu; pre a. 187¹/₂, nemembru.

22. Michailu Rusu, practicante in Cohalm (Rupea) pre a. 187¹/₂, 187²/₃, 187³/₄, membr.

23. Avramu Armeanu, juristu, pre a. 187³/₄, 187⁴/₆, studente.

B) Ascultatori de filosofia cu stipendia de cate 300 si 400 fl.

1. Nicolau Popu dr. professoru gimnas. in Brasiovu pre 186²/₃, 186³/₄, 186⁴/₅, 186⁵/₆, m. ord.

2. Ioane Dragomiru dr. professoru in Romanîa, 186²/₃, 186³/₄, 186⁴/₅, 186⁵/₆, membr.

3. Petru Em. Prodanu, pre a. 186⁸/₉, 186⁹/₇₀, 187⁰/₁, †.

4. Ioane Marcusiu, aplicatu, pre a. 186⁸/₉, 186⁹/₇₀, 187⁰/₁, membr.

5. Alesandru Gram'a, doctoru de teologia in Vien'a, pre a. 187¹/₂ pre semes. I., a refundatu stipendiulu.

6. Petru Dehelianu, studente la facult. filosof., pre a. 187¹/₂, 187²/₃, 187³/₄.

C) Ascultatori de tehnica cu cate 300 fl. apoi 400 fl. stipendiu.

1. Dionisie Radesiu, trecut in Romania, pre a. 186⁵/₆, 186⁶/₇, 186⁷/₈, 186⁸/₉, stipendiatu si cá gimnasistu pre 186⁴/₅, membr.

2. Nicolae Galu, aplicatu, pre a. 186⁹/₇₀, membr.

3. Michailu Bas. Lazaru, studente 187¹/₂, 187²/₃, 187³/₄, 187⁴/₅, stipendiatu si cá gimnasistu pre an. 186⁹/₇₀.

4. Constantinu Barbesu, profesor in Romanîa, pre a. 187¹/₂, membr.

5. Ioane Baiulescu, studente, pre a. 187²/₃, 187³/₄, 187⁴/₅.

D) Ascultatori de agronomia cu stipendiu de cate 350 fl.

1. Georgiu Vintilla, deregatoriu dominale in Blasiu, pre a. 186⁷/₈, 186⁸/₉, membru ord.

2. Stefanu Chirilla, deregatoriu dominale in Blasiu, pre a. 186⁸/₉, 186⁹/₇₀, 187⁰/₁, m. ord.

E) Ascultatori de preparandia cu stipendiu de cate?

1. Georgiu Munteanu, professoru preparandiale in Blasiu, pre a. 186⁶/₇, 186⁷/₈, m. ord.

2. Stefanu Torpanu, trecut in Romania, 186⁶/₇, stipendiatu si cá gimnasistu pre 186⁴/₅ si 186⁵/₆, nemembru.

F) Gimnasisti cu stipendiu de cate 50 fl.; apoi 60 fl.

1. Aureliu Isaacu dr. advocatu in Clusiu, pre a. 186²/₃, 186³/₄, 186⁴/₅, m. ord.

2. Nicolau Maieru dr., professoru in Naseudu, pre a. 186²/₃, 186³/₄, membr.

3. Zachari'a Benna, pre a. 186⁴/₅, †.

4. Ioane Micu, preotu, pre 186³/₄, 186⁴/₅, nemembru.

5. Georgiu Muresianu, 186³/₄, 186⁴/₅, †.

6. Ioachim Fulea, nu se scie aplicarea, pre a. 186⁵/₆, membr.

7. Nicolae Califariu, medicinistu, pre a. 186⁸/₉, 186⁹/₇₀, studente.

8. Lazaru Bosioroganu, nu se scie aplicarea, pre a. 186⁸/₉, membr.

9. Augustinu Moldovanu, studente, 187⁰/₁, stud.

10. Valeriu Ardeleanu, pre a. 187⁰/₁, † 1872.

11. Nicolau Neamtîu, technicu, pre a. 187¹/₂, 187²/₃, 187³/₄, studente.

12. Ioane Turcu, studente, pre a. 187¹/₂.

13. Auxente Muresianu studente pre a. 187¹/₂.

14. Georgiu Ocaci, studente, pre a. 187¹/₂.

15. Adamu Sirlincanu, studente, pre a. 187²/₃, 187³/₄.

16. Aureliu Iechimu, studente, pre an. 187²/₃, 187³/₄.

17. Ioane Butnariu, studente, pre anii 187³/₄, studente.

18. Vasilie Popu, studente in cl. V. gimn., pre a. 187⁴/₅, din fundatiunea anonima a comitatului Dobacei.

19. Emiliu Viciu, scol. I. Cl. gimn., pre anii 187⁴/₅, din fundatiunea Marinovicu.

G) Realisti cu stipendiu de cate 50; apoi 60 fl. v. a.

1. Iosifu Maximu, professoru gimn. in Brasiovu, pre a. 186⁷/₈, 186⁸/₉, m. ord.

2. Constantinu Popovicu, aplicatu, 186⁷/₈, 186⁸/₉, nemembru.

3. Nicolau Fagarasiu, technicu, pre a. 186⁹/₇₀, 187⁰/₁, studente.

4. Nicolau Trandaburu, nu se scie aplicarea, 187⁰/₁, 187¹/₂.

5. Demetriu Munteanu, studente, pre a. 187¹/₂.

6. Ioane Gog'a, nu se scie aplicarea, pre anii 187¹/₂, 187²/₃.

7. Petru Neamtîu, studente, pre a. 187²/₃.

8. Ioane Pamfilie, technicu, pre a. 187²/₃, 187³/₄.

9. Marcu Munteanu, realistu, pre a. 187²/₃, 187³/₄, 187⁴/₅.

10. Emilianu Popovicu, realistu, pre a. 187³/₄, 187⁴/₅.

H) La Silvicultura cu stipendiu de 400 fl.

1. Pinteza Ternaveanu, aplicatu, pre an. 187¹/₂, 187²/₃, 187³/₄, membr.

I) La scól'a comerciale cu stipendiu de 50 fl.

1. Radu Balasiu, nu se scie aplicarea, pre anii 187¹/₂, membr.

Numerulu totale alu stipendiatiloru asociatiunei dela intemeierea aceleia pana in presente este 69 insi respective 74, fiindu-cà 5 insi au trasu stipendiu dela asociatiune si cá gimnasisti, si cá ascultatori de facultati mai inalte.

A) Dupa specialitatile de studia resulta urmatoarea proportiune:

a) 23 Iuristi in patria, cu stipendiu anuale mai antaiu de 50 fl., apoi 100 fl., in urma 150 fl.;

b) 6 teneri ascultatori de filosofia, mai antaiu cu stipendiu anuale de 300 fl., apoi 400 fl.

c) 5 teneri ascultatori de studiele tehnice cu stipendie anuali mai antaiu de 300 fl., apoi de 400 fl.

d) 2 teneri ascultatori de agronomia cu stipendie de cate 320 fl.;

e) 2 ascultatori de preparandia cu stipendia de cate 300 fl.;

f) 20 resp. 24 gimnasisti cu stipendia anuali mai antaiu de cate 50 fl., apoi 60 fl.

g) 10 ascultatori de scólele reali cu stipendia anuali mai antaiu de cate 50 fl., apoi 60 fl.;

h) Unu teneru ascultatoriu de silvicultura cu stipendiu de 400 fl.;

i) in urma. Unu teneru ascultatoriu de scóla comerciale cu stipendiu de 50 fl.

B) Dein stipendiatii, cari au absolvitu specialitatile resp. suntu aplicati in diverse oficie publice, parte functionéza ca advocati cu totulu: 36 insi, dein care 6 insi se afla trecuti in Romania; in cursulu studiiloru se afla inca 22 insi; au repausatu in decursulu studiiloru 6 insi; éru la 5 insi nu s'a potutu eruá ocupatiunea presente.

Deintre cei 36 insi aplicati in oficie diverse suntu membrii asociatiunei 15 insi; prin urmare 26 insi nu suntu membrii acestei asociatiuni.

Sibiu in 27. Augustu 1875.

Ioanu V. Rusu
secret. II.

Unele sciri dela societatea academica romana.

Siedintiele dein sesiunea anului 1875 fusera mai liniscite, mai calme decatu ori-candu alta data dela 1869 incóce; anume discussiunile lexicografice care in alti ani producea mari iritatiuni, estempu ti se parea oresicumu adormite. De alta parte censurarea manuscriptelor intrate a datu multu de lucru. Acelea era:

1. Manuscriptulu asupra partiei syntactice a gramaticeii, portandu devis'a:

Littera sermonis fida ministra mei.

1. Manuscriptu de traductiune din Tiberiu Grachu, venitu inse in urmarea concursului publicatu in a. 1873.

4. Manuscripte de traductiune dein Titu Liviu, portandu devisele:

a) Bellum maxime omnium memorabile.

b) Neque indignetur sibi Herodotum aequari T. Livium etc.

c) Dant tela locum, flammaeque recedunt.

d) Antiquos aestimo Romanos, eorumque praecepta semper sequendo.

3. Fasciclii de traductiune din Filippicele lui Cicerone, pentru care in sesiunea trecuta s'a fostu premiatu lucrarea Dlui Dim. A. Laurianu.

Annalele societatiei pe a. 1874 au esitu in 17 cóle, pentru cá li s'au adaosu operatele ddloru G. Baritiu et Dem. Sturdza.

Din lucrarea principale, adeca din Dictionariu, au mai esitu 40 de cóle, adeca atatea câte se prevediusera prin bugetulu anului tr.

Din revisiunea dictionariului, din descriutiunea Moldovei de Cantemiru, din Istori'a imperiului otomanu, din lithografi'a monumentelor adunate la museu, precumu si din traductiunea lui Iuliu Cesare De bello civili, nu se mai tipari in cursulu anului nimic. Membrii delegatiunei acad. comunicara causele acestoru intardieri mai multu in conferentie confidentiali.

Dn. Ioanu Ghica si-a prezentatu discursulu de receptiune cá membru alesu, dara dn. M. Cogalnicénu, care avea se'i respundia, absentà si asta-data.

Populatiunea dein tóta lumea dupa datele cele mai noue

Biroulu de statistica dein Washington capital'a Americei septemtrionale, publicà in anulu acesta cifrete urmatórie.

Numerulu totale alu locuitoriloru pamentului este 1.391,032,000.

Dein acelu numeru se vinu pe Asi'a	798	milione
Europ'a	300 1/2	"
Afric'a	203	"
Americ'a numai	87 1/2	"
Australi'a si Polinesi'a (mai mare decatu Europ'a)	4 1/2	"
Celu mai mare imperiu este alu Chinei cu	425	"
Alu duoilea e Hindostanu cu	240	"
Alu treilea Russi'a cu	71	"
Alu patrilea Germani'a intréga cu	41	"

Dupa acestea vinu Staturile confederate nord-americeane cu 39 milióne, Franci'a cu 36, Austri'a cu 36, Iapani'a 33, Insulele Ostindice 30 1/2, Itali'a 27, Britani'a 26 milióne etc.

CONCURSU.

Devenindu vacante unu stipendiu de 500 fl., destinatu pentru unu ascultatoriu de tehnica, pentru conferirea aceleia, se publica concursu cu terminulu pana in 25 Novembre c. n. 1875.

Concurentii la acestu stipendiu, au de a'si substerne incóce pana la terminulu indigitatu, respectivetele concurse, providiute cu carte de botezu, cu testimoniu de paupertate, cu testimoniele scolastice de pre semest. II. anulu scol. 1874/5, cumu si cu adeverintia de inmatriculare pre a. scol. cur. 1875/6.

Din siedinti'a ordinaria a comitetului asociatiunei transilvane, tienuta la Sibiu in 2. Noembre c. n. 1875.